

Pseud. **Bajarka**

Baśniowe prawo – prawo w baśniach

Referat będzie dotyczył sposobu istnienia prawa w baśniach i jego znaczenia, tak dla konstrukcji fabularnej baśni, jak i dla odbiorcy. Baśnie towarzyszą człowiekowi od najwcześniejszych lat życia i pomimo upływu czasu nie tracą swej aktualności. Dzieje się tak dlatego, że są nośnikami prawd uniwersalnych, w prosty, schematyczny i wyrazisty sposób uczą rozróżniać to, co dobre, od tego, co złe. Umiejętność oddzielania dobra od zła stanowi pierwszy, podstawowy i zarazem najogólniejszy warunek, który funduje – czy może raczej – powinien fundować każde prawo.

Prawo w naturalny sposób stanowi jeden z zasadniczych aspektów baśni, mimo iż nie jest ujęte w ramy kodeksów. Przejawia się ono na rozmaite sposoby, wśród których szczególną rolę pełnią zakaz, nakaz oraz instancje władzy (król, czarownik, itp.). Motyw zakazu realizuje się w baśniach rozmaicie – aby zarysować obszar tego zagadnienia wystarczy wspomnieć wyodrębnione przez Władimira J. Proppa zakazy związane z oddaleniem, zakaz snu, samochwalstwa czy wstępu do jakiegoś miejsca; są to prawa mające swe korzenie w historycznej rzeczywistości. Podobną funkcję jak zakaz, pełni w baśni nakaz – niewypełnienie go lub wypełnienie niewłaściwe pociąga za sobą określone konsekwencje, które można określić mianem kary. Z kolei postacie władców niejednokrotnie stanowią świadectwo tego, że władzy nie można nadużywać, że ich decyzje nie mogą stać w sprzeczności z prawem moralnym czy naturalnym.

Na wybranych baśniowych przykładach zostaną ukazane sposoby przejawiania się prawa, którego działanie każdorazowo jest wzorcowe: dobro zostaje nagrodzone, zło – ukarane. Zostanie także podjęta próba określenia wpływu, jaki wywiera ono nie tylko na dziecięcego odbiorcę. Innymi słowy, celem referatu będzie wskazanie, iż baśnie poprzez uproszczone odzwierciedlenie mechanizmów działania prawa w świecie rzeczywistym nie tylko przygotowują człowieka już od dziecięcych lat do funkcjonowania w społeczeństwie i respektowania jego praw, ale także pozwalają na przyjęcie tychże norm i uznanie za własne.